

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Виконавсько-музикознавчий
факультет

Кафедра
хорового та оперно-симфонічного
диригування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до підготовки та проведення
АТЕСТАЦІЙНОГО
ЕКЗАМЕНУ
ФАХ
зі спеціальності 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма
Хорове та оперно-симфонічне диригування
освітній ступінь бакалавр

Харків – 2024

Затверджено на засіданні кафедри хорового та оперно симфонічного диригування Протокол № 8 від «21» березня 2024 року

Схвалено науково-методичною радою Протокол №6 від «24» квітня 2024 року

Укладачі:

заслужений діяч мистецтв України, професор,
завідувач кафедри хорового та оперно-симфонічного
диригування ХНУМ імені І. П. Котляревського

С.М. ПРОКОПОВ

кандидатка мистецтвознавства, доцентка,
доцентка кафедри хорового та
оперно-симфонічного диригування
ХНУМ імені І. П. Котляревського

Н.М. МИХАЙЛОВА

Рецензенти:

народний артист України, професор,
директор Харківської обласної філармонії,
художній керівник та головний диригент
академічного симфонічного оркестру,
професор кафедри хорового та
оперно-симфонічного диригування,
ХНУМ імені І.П. Котляревського

Ю.В. ЯНКО

кандидатка мистецтвознавства,
старша викладачка кафедри
хорового диригування та
академічного співу ХДАК

В.В. ВОСКОБОЙНІКОВА

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Хорове та оперно-симфонічне диригування» набутих здобувачами компетентностей та програмних результатів навчання.

Успішне складання атестаційного екзамену є підтвердженням фаховості випускника, його готовності вести виконавську діяльність, та є підставою щодо присвоєння освітньої кваліфікації «бакалавр музичного мистецтва» та професійної кваліфікації «хормейстер» / «диригент симфонічного оркестру».

В ході проведення атестаційного екзамену здобувачі мають продемонструвати набуті компетентності:

Загальні:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові):

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Досягнення програмних результатів навчання:

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті/вокалу /диригування/виконавської майстерності теорії, історії музики/композиції.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Атестаційний екзамен «ФАХ» проводиться у формі публічної демонстрації кваліфікаційної роботи – *диригування концертної програми* (під час дистанційного навчання – в режимі відеоконференції у форматі відеозаписів) тривалістю 20-30 хвилин.

Вимоги до диригування концертної програми (фахова профілізація «Хорове диригування»):

виконання двох творів (а cappella та оркестрово-хорового) різноманітних за стилем та жанровими особливостями; демонстрація вміння досягнути великий музичний твір або його частину, наближаючись у виконавській інтерпретації до концептуального бачення автора, різноманітними диригентськими прийомами, а також виразність виконання, відчуття стильових рис, тощо, твору а cappella.

Вимоги до виконання концертної програми (фахова профілізація «Оперно-симфонічне диригування»):

програма складається з творів симфонічного циклу, концерту для сольного інструменту з оркестром, увертюри до опери, оперного вокального номеру; демонстрація вміння досягнути різножанрову та

різностильову програму оперно-симфонічного музичного мистецтва, виявляючи професійні диригентські навички – мануальну техніку, музичну виразність та експресивність, здатність до розуміння та розкриття композиторського задуму.

Необхідною умовою підготовки здобувачів до складання атестаційного екзамену є проведення консультацій викладачами кафедри, надання методичних рекомендацій з організації самостійної роботи здобувачів у період підготовки до екзамену.

Критерії оцінювання

Відповідність балів за університетською шкалою та шкалою ЄКТС

Університетська шкала оцінювання (в балах)	Університетська шкала оцінювання в якісному вимірі	Шкала ЄКТС	
		сумарна оцінка (в балах)	оцінка
90 – 100	«відмінно»	90 – 100	A
75 – 89	«добре»	82 – 89	B
		75 – 81	C
60 – 74	«задовільно»	67 – 74	D
		60 – 66	E
0 – 59	«незадовільно»	35 – 59	FX
		0 – 34	F

90–100–А – відмінно. Розкриття засобами диригентської техніки художнього змісту творів виконуваної програми; натхненність виконання у поєднанні з розумінням структури творів, вибудуванням часткових та генеральної кульмінацій, відчуттям стилістики кожного твору програми; доцільність використання розмаїття диригентських засобів виразності, їх відповідність образній сфері творів.

82–89–В – добре. Виконання творів програми не повною мірою розкриває задум композитора через деяку недосконалість диригентської техніки (скутість або навпаки, хиткість зап'ястка, нестабільність корпусу тощо); переважання ratio в інтерпретації творів дозволяє достатньо струнко вибудувати формотворення виконуваних композицій, але позбавляє емоційної наснаги; використання диригентських засобів виразності не завжди відповідає образній сфері творів.

75–81–С – добре. Виконання творів програми виявляє достатньо логічне

вибудування форми твору; недостатньо вільне володіння мануальною технікою дозволяє лише частково відтворити художній зміст виконуваних творів; обмаль вольових якостей обмежує спроможності до створення динамічної перспективи та яскравих, переконливих кульмінацій.

64–74–D – задовільно. Виконання творів програми не має достатньої логіки формотворення; обмеженість володіння мануальною технікою дозволяє лише частково відтворити художній зміст виконуваних творів; відсутність вольових якостей позначається на маловиразності інтерпретацій музичних творів.

60–63–E – задовільно. Рівень виконання творів відповідає мінімальним вимогам: вади мануальної техніки та диригентського апарату не дозволяють розкрити художній зміст виконуваних творів, мінімальне технічне оснащення здобувача освіти, використання недоцільного комплексу диригентських засобів виразності.

35–59–FX– незадовільно. Неспроможність виконати твори програми; значні вади диригентського апарату; відсутність мінімального комплексу диригентської техніки.

1–34–F– незадовільно. Обов'язковим є повторне вивчення навчальних дисциплін професійної підготовки.